

Utbildningsinspektion i Östra Ersbodaskolan förskoleklass, grundskola årskurs 1–6 och träningsskola årskurs 1–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Östra Ersbodaskolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Östra Ersbodaskolan den 30 november–1 december, 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Östra Ersbodaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Östra Ersbodaskolan intervjuades de båda rektorerna, elever, lärare och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte verksamhet och lektioner i förskoleklass, träningsskolan samt årskurserna 2 och 6 i grundskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av Östra Ersbodaskolan

Östra Ersbodaskolan	Antal elever
Skolbarnsomsorg	97
Förskoleklass	35
Grundskola	189
Särskola	29

Utbildningen vid Östra Ersbodaskolan omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 samt träningsskola årskurserna 1–10. Skolbarnsomsorg är lokal- och verksamhetsmässigt integrerad. För de elever i årskurs 4–6 som har behov av skolbarnsomsorg finns fritidsklubb att tillgå under eftermiddagarna. Ersboda skolområde omfattar förutom Östra Ersbodaskolan ytterligare två F–6 skolor och en 7–9 skola. I skolområdet ingår även förskolor och familjedaghem.

Den pedagogiska personalen arbetar i flera små arbetslag. Eleverna är organiserade i årskursvisa och årskursblandade klasser.

Skolan som byggdes 1984 består av en huvudbyggnad och fyra mindre närliggande byggnader. De två förskoleklasserna är lokaliserade i var sin mindre byggnad som på eftermiddagarna även inrymmer skolbarnsomsorgen. I anslutning till skolan finns en fotbollsplan och ett litet skogsområde.

Många kulturer och nationaliteter finns representerade i det bostadsområde där Östra Ersbodaskolan är belägen. Cirka 30 procent av eleverna på skolan har annat modersmål än svenska vilket är betydligt högre än kommunens snitt.

Östra Ersbodaskolan har under några år haft ett sjunkande elevantal. I träningsskolan har elevantalet legat konstant under flera år.

Träningsskolans elever kommer från hela Umeå samt kranskommunerna, vilket innebär att många av dessa elever har skolskjuts.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Östra Ersbodaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Ledningen för Östra Ersbodaskolan är väl förtrogen med verksamheten och personalen har ett stort engagemang för sina uppgifter. Såväl personal som elever trivs på skolan och flertalet elever känner sig trygga. Stämningen på skolan är varm och positiv även om klimatet hårdnat de senaste åren. Skolans arbete med elevernas sociala och emotionella utveckling är ett prioriterat område. Mobbning och kränkande behandling förekommer dock, liksom brister i elevernas tolerans och respekt för varandra. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

En stor andel elever når inte målen för de nationella proven i årskurs fem.

Det finns enligt inspektörernas bedömning således behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan behöver arbeta med att förbättra elevernas kunskapsresultat och måste därför fortsätta att analysera och diskutera hur undervisning, arbetsätt och innehåll kan anpassas till olika elevers förutsättningar för lärande.
- Skolan bör följa upp och analysera värdegrundsarbetet för att öka elevernas tolerans och respekt för varandra.
- Skolan bör säkerställa att föräldrar kontaktas skyndsamt om det uppstår problem och svårigheter för en elev i skolan.
- Personalens samverkan med mottagande skola bör förbättras.
- Kvalitetsredovisningen bör förbättras så att den tydligare innehåller en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.
- Skolan bör arbeta för att elever i träningsskolan utifrån deras förutsättningar erbjuds elevens val.
- Skolan behöver säkerställa att elever får studiehjälp på sitt modersmål om eleven behöver det.
- Skolan behöver förbättra informationen till föräldrar och elever om vilka alternativ som erbjuds inom språkvalet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Östra Ersbodaskolan genomför inte undervisning i hem- och konsumentkunskap. Eleverna ges därför inte förutsättningar att nå målen för ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och förordningen om kursplaner för grundskolan).
- Svenska som andraspråk anordnas inte för alla elever som har behov av det och undervisningen anordnas inte istället för undervisning i svenska (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskap, utveckling och lärande

Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklasserna får goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Arbetet utgår från en helhetssyn på barnet och dess utvecklingsnivå. Förskolans pedagogik med lek, omsorg, skapande och barns eget utforskande får tydliga genomslag i verksamheten. Personalens olika utbildningar och erfarenheter ger möjlighet för en verksamhet som på ett positivt sätt tar vara på de olika kulturerna från förskola och skola.

Nationella ämnesprov i årskurs 5 har genomförts. Resultaten från 2005 visar att 40 procent av eleverna inte uppnått målen i matematik. I svenska är motsvaran-

de siffra 23 procent och i engelska 11 procent. Av de elever som inte uppnått målen, oavsett ämne, återfinns en stor del elever med annat modersmål än svenska.

Andelen pojkar som inte når målen i årskurs 5 är betydligt högre än för flickorna. I kvalitetsredovisningen konstateras att flickornas resultat förbättrats sedan 2004. Jämförelsen kan dock vara något osäker då antalet flickor 2005 endast var nio stycken.

I årskurs 6 har eleverna individuella mål i matematik som de ska uppnå varje vecka och som läraren sedan följer upp. Däremot har eleverna liten kännedom om vilka mål de ska uppnå i övriga ämnen. Detta medför svårigheter för eleverna att själva bedöma och påverka sina resultat.

I träningsskolan befinner sig eleverna på olika utvecklingsnivåer inom de olika ämnesområdena. Individuella mål, med utgångspunkt i kursplanen för träningsskolan, utformas för alla elever. Bedömning av resultat och måluppfyllelse sker utifrån elevens förutsättningar.

Det är inspektörernas bedömning att Östra Ersbodaskolan bör fortsätta arbetet med att förbättra elevernas kunskapsresultat. Det är angeläget att tydliggöra och konkretisera de nationella målen i alla ämnen för eleverna. Uppföljning och analyser av resultat bör utvecklas. Dessutom bör variationen mellan pojkars och flickors möjlighet att nå målen uppmärksammas.

Resultat av arbete med normer och värden

Det finns en grundläggande positiv och varm stämning på Östra Ersbodaskolan även om personalen upplever att klimatet på skolan har hårdnat de senaste åren. Flertalet elever trivs och känner sig trygga och enligt skolans elevenkät har elevernas trivsel ökat från våren 2004 till hösten 2005. Det finns dock elever som uttalar att de känner sig otrygga.

Gäng med äldre elever från skolområdets 7–9 skola sägs ha hotat yngre elever på rasterna. Vidare framkommer uppgifter om att det är oroligt och stökigt i flera klasser och att det ofta förekommer ett hårt språkbruk såväl ute på raster som i klassrum. Respekten mot vuxna har också minskat. Elever beskriver att den oroliga miljön tar mycket energi och att det är svårt att koncentrera sig på skolarbetet. Mycket negativ uppmärksamhet leder också till dåligt självförtroende och brist på förtroende mellan elever och lärare.

Skolan har haft en hel del problem med skadegörelse och klotter utomhus. Inomhus är eleverna rädda om skolan och sin miljö.

Vid inspektionen framkom att mobbing förekommit på skolan. Mobbninggruppen har haft många fall att arbeta med. Det mesta av arbetet har utvecklats i positiv riktning även om man inte lyckats lösa allt.

Såväl personal som föräldrar ser det som en styrka att träningsskolan finns lokaliserad på Östra Ersbodaskolan. Många av grundskolans elever visar stor förståelse och respekt för sarskoleelevernas speciella behov och besöker gärna träningsskolans klasser.

Sammanfattning

Östra Ersbodaskolan bör arbeta med uppföljning och analyser för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Skolan behöver också arbeta med att tydliggöra målen för undervisningen i alla ämnen för eleverna. Likaså bör diskussioner

föras om pojkars och flickors möjlighet att nå målen. Skolan bör även följa upp och analysera värdegrundsarbetet för att öka elevernas tolerans och respekt för varandra.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Östra Ersbodaskolan bedriver ett tydligt och medvetet värdegrundsarbete med fokusering på flera målområden. Mycket tid läggs på elevernas sociala och personliga utveckling. Eftersom brister i språk och kommunikation kan vara orsak till att konflikter uppstår menar skolan att deras viktigaste utvecklingsområde är kommunikation, samarbete och konfliktlösning.

Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Vid inspektionstillfället hade Östra Ersbodaskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet beskriver mobbinggruppens medlemmar och funktion, det förebyggande arbetet och den åtgärdsmodell som skolan använder. Några tydliga åtgärder när kränkningar förekommer mellan vuxen och elev finns inte beskrivna. Handlingsprogrammet som diskuteras vid personalmöten, klassråd, elevråd och skolenhetsråd skickas ut till all personal och alla elever varje hösttermin. Rektorn ansvarar för att programmet utvärderas årligen.

Skolans mobbingteam består av representanter från de olika arbetslagen, skolkurator och rektorerna. Vid behov ingår även skolsköterska, skolpsykolog, skyddsombud och fackligt arbetsplatsombud. Alla nya medlemmar får utbildning i Pikas samtalsmodell, den åtgärdsmodell som skolan använder vid mobbing och kränkande behandling. Modellen är kontroversiell på det sättet att den inte medger att föräldrarna kontaktas förrän efter uppföljningssamtal med utövaren. Skolan har valt att ta kontakt med föräldrarna tidigast efter en vecka.

Flertalet medlemmar i teamet är nöjda med samtalsmodellen och menar att den gett ökad framgång vid uppkomna ärenden. Vid inspektionen framkom dock tveksamheter mot att skolan väntar med att ta kontakt med föräldrar. Inspektörerna menar att skolan bör säkerställa att föräldrar skyndsamt kontaktas när deras barn är inblandade i mobbing eller kränkande behandling.

Varje termin genomför mobbningsteamet en trivselenkät i alla klasser. Enkäten analyseras och jämförs med tidigare trivselenkätens resultat. Resultaten processas med personal och med föräldrarna i skolenhetsrådet.

Elevhälsoteamet på skolan består av skolsköterska, skolkurator och de båda rektorerna. Teamet inväntar nu beslut om hur kommunens övergripande elevhälsoorganisation ska se ut. Teamet betonar vikten av att skolkurator och skolsköterska finns på skolan för att alla elever som har behov av att prata med någon ska kunna besöka dem spontant.

Alla klasser på skolan har formella samverkansorgan som klassråd med representanter i elevrådet. Elevrådet träffas en gång i månaden och ansvariga är rektorerna. De elever som blir valda till elevrådet skolas in för uppgiften. Skolan menar att det är viktigt att eleverna får lära sig hur demokrati fungerar och att vuxna tar elevernas synpunkter på allvar. Även eleverna tycker att elevrådet har en viktig funktion. De upplever att rektorerna lyssnar på vad de har att säga och att de får svar på sina frågor. Vidare arbetar lärarna aktivt för att stärka gruppen och diskuterar kontinuerligt vilka frågor elevrådet ska ha mandat att besluta om. På skolavslutningen avtackas elevrådet för att höja statusen på att vara elevrådsrepresentant.

Inspektörerna bedömer att det formella elevinflytandet på skolan fungerar mycket bra och instämmer med personalen om vikten av att utveckla en gemensam syn av vad elevinflytande innebär.

Samverkan med föräldrarna sker via veckobrev, utvecklingssamtal, föräldramöten och genom skolans föräldraråd. Föräldrarna uppfattar att information från skolan fungerat bra. Den har handlat om skolans visioner och ekonomiska frågor. Även trivselenkäter, kunskapsresultat och pedagogiska frågor har diskuterats. Protokoll från föräldrarådets möten distribueras till samtliga föräldrar via klasslärares veckobrev.

Östra Ersbodaskolan är mångkulturell och för närvarande finns 24 olika nationaliteter representerade på skolan. För att missförstånd inte ska uppstå i mötet med föräldrarna behöver personalen ofta anlita tolk. Det är viktigt att tolken är neutral vilket försvåras av att professionella tolkar inte alltid finns att tillgå.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Skolan är tvåparallellig med undantag för årskurserna 1 och 2. I och med att elevantalet på skolan sjunkit har klasserna blivit mindre och det är få klasser som har fler än 20 elever.

Personalen på Östra Ersbodaskolan arbetar i många små arbetslag. Arbetslagen är till stora delar organiserade årskursvis. Eftersom det endast finns en klass i årskurserna 1 och 2 har den personalen valt att arbeta i ett gemensamt arbetslag. I sarskolan har man övergått från ett stort till tre mindre arbetslag. Förskoleklasser och skolbarnsomsorg bildar två arbetslag. Specialpedagoger ingår i de olika arbetslagen.

Träningskolan omfattar årskurserna 1–10. Eleverna är indelade i sex små klasser sammansatta efter ålder och mognadsnivå. Undervisningen utgår från träningskolas kursplan och dess fem ämnesområden; kommunikation, motorik, estetisk verksamhet, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning. Under läsåret har ämnesområdet kommunikation prioriterats. Alla klasser arbetar med bilder, bildsystem och tecken som stöd för att förstärka kommunikationen.

Även datorer och digitalkamera liksom hjälpmedel för ljudkommunikation används kontinuerligt. För att eleverna ska få möjlighet att utöka sina kontakter samarbetar klasserna i tvärgrupper med bland annat gymnastik, rullstolsdans och drama.

I förskoleklasserna arbetar förutom förskollärare, en grundskollärare och en specialpedagog. Lärarnas olika utbildningar skapar goda möjligheter för en verksamhet och ett arbetssätt som passar förskoleklassens mål att sträva mot. Arbetssätt och lärostilar diskuteras och det finns ett stort engagemang i pedagogiska frågor. Förskoleklassernas personal saknar dock forum för att diskutera och samverka med grundskolans personal. För att skapa trygghet och kontinuitet för eleverna följer grundskolläraren eleverna till årskurs 1.

Undervisningen i grundskolan bedrivs både i helklass och i mindre grupper. Mindre grupper skapar bättre arbetsmiljö för eleverna och ger bättre förutsättningar för elever att nå målen. Det sociala arbetet och elevernas trygghet har prioriterats då detta ses som en förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig övriga kunskaper. Lärarna menar att det kan finnas en konflikt mellan vad eleverna ska lära sig och elevernas behov. Elever i de äldre årskurserna har individuella arbetsscheman som de arbetar efter och som lärarna följer upp.

Som ett led i att få en pedagogisk helhet på skolan har ämnet Livskunskap införts på schemat i alla klasser. Ämnet syftar till att utveckla elevernas sociala och emotionella utveckling. Såväl pedagoger som elever har varit mycket positiva till det nya ämnet. Alla klasser använder samma läromedel, ett läromedel som sträcker sig från förskoleklass till årskurs 9. Det nya ämnet har fört med sig att lärare samverkar i större omfattning, såväl inom som mellan de olika skolformerna. Skolan har också fått extra pengar till en handledare som tillsammans med en arbetsgrupp ansvarar för utbildning och stöd till lärarna.

Eleverna i årskurserna 1–5 arbetar även med samma läromedel i svenska. ”Pilen” som är en arbetsmetod med tillhörande läromedel syftar till att bygga upp elevens språkliga medvetenhet genom en kombination av struktur och lustfyllt arbetssätt. Även arbetet med ”Pilen” skapar pedagogiska diskussioner, gemenskap och samverkan bland lärarna.

Såväl föräldrar som personal påtalar att man saknar en röd tråd inom skolområdet. Det finns ett stort glapp till mottagande skola. Även övergångarna från de lägre till de högre årskurserna inom skolan har ibland skapat problem på grund av att lärarna haft olika förväntningar på eleverna. Inom skolområdet har man nu formulerat rutiner för övergångarna.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Arbete med att bryta ner och göra kursplanens mål mera konkreta och tydliga pågår på skolan. Målen åskådliggörs i form av så kallade målsnurrar som är en metod för att hjälpa eleverna att se hur de ska kunna nå målen. Målsnurrorna illustrerar elevernas kunskaper och utvecklingsmål. I dag finns utarbetade snurrar för matematik. Snurrar för övriga ämnen kommer att färdigställas och inkluderas allteftersom.

För att säkerställa elevernas kunskapsutveckling i basämnena genomför grundskolan olika tester och diagnoser. En plan för diagnostisering och uppföljning i svenska, matematik och engelska finns upprättad. Kontinuerliga uppföljningar sker även genom observationer och samtal. Vidare dokumenterar alla elever sitt arbete i en egen portfolio. Individuella utvecklingsplaner, IUP upprättas och

diskuteras vid utvecklingssamtalen. Som förberedelse för utvecklingssamtalen möts elever och lärare i reflektionssamtal. Inspektörerna bedömer att skolan har metoder för att följa den enskilde elevens utveckling, särskilt i basämnena, men behöver utveckla analys och uppföljning av kunskaper även i övriga ämnen.

I träningsskolan används inga färdiga diagnoser, utan individuella mål sätts upp och utvärderas i de individuella utvecklingsplanerna, IUP som upprättats för alla elever. Målen utvärderas i slutet av varje läsår och vid utvecklingssamtalen. Även portfolio används för att konkretisera elevernas kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att träningsskolans lärare har goda förutsättningar att följa den enskilde elevens utveckling och lärande.

Individanpassning och stöd

Östra Ersbodaskolan har utarbetat mål och riktlinjer för elever i behov av särskilt stöd. Planen beskriver arbetsprocessen och vilket ansvar som ligger på rektor och arbetslag. Elever som är i behov av någon form av stödinsats diskuteras på klasskonferenser. Lärare och specialpedagoger upprättar åtgärdsprogram tillsammans med föräldrar och elever. Arbetslag samarbetar med elevhälsosteamet för att hitta möjliga lösningar och för att ge stöd till eleverna. Specialundervisning och stöd ges dels inkluderat i klassrummet och dels exkluderat i mindre grupper och enskilt. Vid behov tar skolan även hjälp av det resursteam som är kopplat till skolområdet. Skolan har också ett nära samarbete med områdets familjecentral.

Det finns många elever i behov av särskilt stöd på skolan. Många elever når inte målen. De senaste åren har också antalet elever som mår psykiskt dåligt accelererat. Lärarna har ett stort socialt engagemang och god kompetens för att ge eleverna stöd. Inspektörerna bedömer dock att skolan måste fortsätta att analysera och diskutera hur undervisning, arbetssätt och innehåll kan anpassas till olika elevers förutsättningar för lärande.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Arbetsplanen för år 2005/06 är kopplad till det arbete som bedrivs på skolan och föregående års kvalitetsredovisning. Varje arbetslag utformar sin egen arbetsplan där de beskriver sin verksamhet, vilka mål eleverna ska uppnå samt hur utvärdering ska göras. En viss otydlighet finns i målformuleringar och vilka åtgärder för fortsatt utveckling man vill vidta.

Verksamheten utvärderas i slutet av varje läsår efter en struktur som kommunen tillhandahåller. Arbetslagens verksamhetsutvärdering utgör underlag för skolans kvalitetsredovisning liksom elev- och föräldraenkäter. Kvalitetsredovisningen innehåller en beskrivning av elevernas arbetsmiljö, skolans studieresultat, elevernas sociala utveckling samt en genomgång av verksamhetens prioriterade utvecklingsområden.

Inspektörerna anser att skolan i stort har ett fungerande system för kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning, men vill framhålla att redovisningen ger en begränsad bild av hur väl skolan lyckas inom området kunskaper. Bilden av kunskapsresultat fokuserar enbart på måloppfyllelse i svenska, matematik och engelska. Inspektörerna vill även lyfta fram betydelsen av att målen blir tydliga i kvalitetsarbetet för att de ska kunna utvärderas och ses som en del i förbättringsarbetet.

Skolledning och intern kommunikation

Östra Ersbodaskolan har två rektorer. En rektor ansvarar för förskoleklass, skolbarnsomsorg, grundskolans årskurser 1–4 samt vaktmästare och en för särskolans årskurser 1–10, grundskolans årskurser 5–6 samt kurator. Rektorerna har ett nära samarbete med varandra och driver gemensamt övergripande pedagogiska frågor. De har stort förtroende bland personal, föräldrar och elever. Personalen upplever att rektorerna är borta mycket, men uppskattar att de är tillgängliga när de finns på skolan.

Till sin hjälp har rektorerna en pedagogisk ledningsgrupp som är med och driver utvecklingsfrågor på skolan. Rektorerna ingår i skolområdets ledarlag som beskrivs som ett väl fungerande arbetslag.

Inspektörerna bedömer att rektorerna är väl förtrogen med verksamheten och att ledningen för skolan fungerar bra. Rektorerna är kända av elever och föräldrar och finns tillgängliga för skolans personal.

Träningsskolans personal framför att de saknar en gemensam samsyn och samverkan med övriga särskolor i kommunen. Inspektionen visar att det finns ett stort behov hos träningsskolans personal av att kommunens utvecklingsledare ska finnas mera ute i verksamheten och bli mer involverad i det pedagogiska arbetet. I detta inkluderas att ta vara på och samordna de olika särskolornas förutsättningar vid exempel elevplaceringar och kompetensutveckling.

Sammanfattning

Skolan bedriver ett tydligt och medvetet värdegrundsarbete och mycket tid läggs på elevernas sociala och personliga utveckling. Personalen har ett stort engagemang för sitt arbete och rektorerna är väl förtrogna med verksamheten.

Det finns en god systematik för kvalitetsarbete på skolan, men arbetet med kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att den tydligt innehåller en bedömning av i vilken mån skolan har nått de nationella målen.

Skolan har många elever i behov av särskilt stöd och måste därför fortsätta att analysera och diskutera hur undervisning, arbetssätt och innehåll kan anpassas till olika elevers förutsättningar

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Inom ramen för språkvalet i årskurs 6 har eleverna möjlighet att välja spanska, franska och tyska. Någon information eller något erbjudande ges inte om de andra alternativen som kommunen skall erbjuda om eleven så önskar. Eleverna får sin språkundervisning vid mottagande skola. Vid inspektionen framkom missnöje med undervisningen. Eleverna får inte förutsättningar att utveckla sina språkkunskaper då det varit oroligt och stökigt på lektionerna. Vidare känner vissa elever sig rädda och hotade i den tuffa miljön på skolan.

Östra Ersbodaskolan genomför inte undervisning i hem- och konsumentkunskap. Timmarna är förlagda till årskurserna 7–9. Eleverna får därför inte förutsättningar att nå målen för ämnet i årskurs 5.

Elevens val anordnas gemensamt för årskurserna 5 och 6 för att öka utbudet för eleverna. Elevens val finns på schemat med 90 minuter/vecka. Eleverna kan välja på sju olika aktiviteter som till stora delar består av praktiskt estetiska ämnen. För de yngre eleverna finns inte elevers val på schemat. De ges möjlighet att välja någon aktivitet inom klassens ram en gång i veckan. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att undervisningen ska syfta till att fördjupa och bredda kunskaperna inom ett ämne enligt kursplanen. Vidare bör skolan se till att antalet timmar utifrån timplanen säkerställs.

Eleverna i träningsskolan erbjuds inte elevers val. Personalen menar att man utifrån elevernas individuella förutsättningar och intressen, i hög grad försöker möta varje elevs behov.

De elever som är berättigade till modersmålsundervisning får det. Skolan försöker hitta flexibla lösningar för att få modersmålslärares och elevernas tider att passa. Det innebär att elever ibland får lämna andra lektioner eller att undervisningen sker utanför skoltid. Eleverna får däremot inte studiehandledning i den utsträckning de skulle behöva.

Undervisningen i svenska som andraspråk bedrivs av speciallärare på grund av att skolan saknar lärare som har utbildning i ämnet. Eleverna undervisas både i svenska och i svenska som andraspråk. Undervisningen i svenska som andraspråk erbjuds i begränsad omfattning och behandlas mera som stödundervisning. Inspektörerna kan konstatera att svenska som andraspråk inte bedrivs i enlighet med gällande bestämmelser. Mot bakgrund av elevernas kunskapsresultat bör skolan säkerställa att elever som behöver följa kursplanen i svenska som andraspråk ges denna möjlighet. Inspektörerna vill även uppmärksamma skolan på att undervisning i ämnet skall anordnas i stället för undervisning i svenska. Därutöver kan det anordnas som språkval, elevers val eller inom ramen för skolans val.

Personalresurser

Östra Ersbodaskolan har personal med stort socialt engagemang. Personaltäthet har prioriterats före utrustning och läromedel då eleverna behöver många vuxna i sin omgivning. Enligt officiell statistik från 2004 uppgick personaltätheten till drygt 11 lärare per 100 elever, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet på knappt 8 lärare per 100 elever. All personal som arbetar med undervisning är utbildade pedagoger för den undervisning de i huvudsak bedriver. Utbildade musik- och idrottslärare finns men även fritidspedagoger med speciell kompetens undervisar i musik samt idrott och hälsa. Det finns en strävan att det i varje arbetslag ska finnas samlad kompetens för den undervisning arbetslaget bedriver.

I träningsskolan har alla lärare förutom grundutbildning, utbildning som speciallärare eller specialpedagoger. I träningsskolan tjänstgör även resurspersoner och assistenter. Vid behov kan personalen få handledning av kommunens särskolekonsulenter.

Materiella resurser

Inspektörerna bedömer att lokalerna i stort är ändamålsenliga och av god kvalitet. Skolan har en musiksal som är utrustad med högtalaranläggning och många olika instrument. Idrottshallen är väl tilltagen. En liten lokal för hem- och konsumentkunskap har plats för undervisning av träningsskolans elever.

I närheten av skolan finns en fotbollsplan och ett fint skogsparti. En ny lekställning har gjort skolgården roligare men enligt personalen behöver mer lekmaterial köpas in och mycket av det befintliga lagas. Ur träningsskolans perspektiv upplevs utemiljön som mycket torftig. Anpassade lekmaterial för elever med grava funktionshinder saknas.

Särskolan har en anpassad och välfungerande datorutrustning. Vad gäller skolans övriga 50 datorer framkommer att många behöver uppdateras och bytas ut.

Sammanfattning

Eleverna vid Östra Ersbodaskolan har överlag tillgång till den undervisning de har rätt till. Brister finns dock när det gäller hem- och konsumentkunskap där skolan inte ger eleverna förutsättningar att nå målen i årskurs 5. Vidare bör svenska som andraspråk och studiehandledning anordnas för de elever som har behov av det.

Verksamheten har goda förutsättningar i fråga om tillgång till lärare med utbildning för den aktuella undervisningen. De lokala förutsättningarna är goda men tillgången på viss utrustning och datorer bör ses över.

Datum	Ort
2006-06-12	Umeå

AnnaCarin Nilsson

Håkan Sandström